

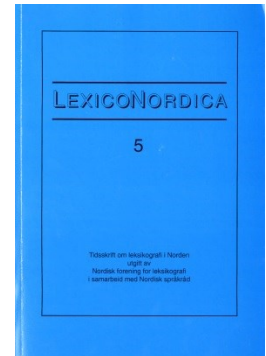
LexicoNordica

Titel: Forord

Forfatter: Henning Bergenholtz og Sven-Göran Malmgren

Kilde: LexicoNordica 5, 1998, s. 1-3

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Henning Bergenholtz/Sven-Göran Malmgren

Forord

De første LexicoNordica-numre var kendetegnet ved at behandle en forholdsvis indskrænket del af leksikografiens problemstillinger. I LexicoNordica 1 var det monolingvale betydningsordbøger, i nr. 2 grammatik i ordbøger, i nr. 3 korpusbaseret leksikografi. I forhold hertil var nr. 4 med ordbøger til sprog med få modersmålsbrugere betydeligt bredere. Det samme gælder for temaet i dette nummer, der som objekt har alle former for fagordbøger (fagleksika, termlister, termglossarer, termbanker osv. osv.), både monolingvale, bilingvale og polylingvale fagordbøger, både kulturneutrale fagordbøger (fx tekniske ordbøger) og kulturbundne ordbøger (fx juridiske ordbøger). Det havde nok givet en større grad af fælles problemstillinger, hvis vi havde valgt et sådant smallere fagleksikografisk område. På den anden side giver bidragene et godt billede af den situation, som fagleksikografien står i i Norden (og også derudover). Fagleksikografien har ikke opnået den grad af teoretisk præcisering og også konsens, som fx dokumenteres is HSK 5 (An International Handbook of Lexicography) for den monolingvale almensproglige leksikografi. Det gælder bl.a. for en teoretisk hensyntagen til brugertyper og brugssituationer og en beskrivelse af de særlige ordbogsstrukturer, som findes i fagordbøger.

Situationen for fagleksikografien er af flere grunde samtidig noget uoverskuelig og præget af manglende samarbejde i fælles fora. Det skyldes til dels, at fagleksikografer ikke som de fleste almensproglige leksikografer har en lingvistisk baggrund som fælles udgangspunkt. Dette manglende fællesgrundlag er derudover forbundet med, at mange fagleksikografer kun har et meget rudimentært kendskab til lingvistiske og leksikografiske teorier. Om sådanne kendskaber så er en nødvendig eller i det mindste en fordelagtig forudsætning for at kunne udarbejde gode ordbøger er del af en anden diskussion, men denne situation er i alle tilfælde medvirkende til manglende kontakter. Samtidig er fagleksikografien kendetegnet ved at stå i et ofte spændingsfyldt modsætningsforhold til terminograferne (de terminologer, som udarbejder termbanker, termlister, fagordbøger osv.). Dette modsætningsforhold er historisk betinget, men bør kunne overvindes gennem praktisk samarbejde.

Vi prøvede i indbydelsen til det symposium, som fandt sted på Schæffergården i København den 7.2 og 8.2 1998 og som blev ledet af

Henning Bergenholtz at undgå en sådan konfrontation ved at indbyde både terminografer og fagleksikografer og opfordre til at undlade at diskutere grænsestridigheder:

Temaet er som sagt fagleksikografi. Hermed menes eksplicit ikke, at terminologi/terminografi er bortvalgt, heller ikke, at terminologi/terminografi er underordnet fagleksikografi. Personligt har jeg ganske vist argumenteret for at antage en synonymirelation mellem terminografi og fagleksikografi, bl.a. i: *Wodurch unterscheidet sich Fachlexikographie von Terminographie?* i: *Lexicographica* 11, 1995, 37–46. Denne opfattelse vil nogle af deltagerne måske dele, andre sikkert ikke. I alle tilfælde er det ikke meningen, at denne problemstilling skal spille en væsentlig rolle i symposiet. Tværtimod er det meningen at give en muligst bred oversigt over de teoretiske og praktiske tiltag, som er kendetegnende for den del af fagsprogsforskningen, som relaterer sig til den type håndbøger, som kan kaldes leksikografiske opslagsværker og som adskiller sig fra andre håndbøger ved at indeholde ordbogsartikler. Med leksikografisk opslagsværk menes ikke kun trykte bøger, men også elektroniske medier. Efter behov kan der indsættes andre termer for leksikografisk, fx terminologisk, eller for ordbogsartikler fx termposter.

Dette forsøg lykkedes ikke helt. Det er vores håb, at bidraget af Bo Svensén (som ikke blev holdt som foredrag på symposiet på Schæffergården) sammen med Bertha Tofts bidrag kan medvirke til en tiltrængt afklaring af de reelle relationer og styrke mulighederne for en større grad af samarbejde med de to grupper, som uden tvivl har det fælles objekt, som beskrives i ovenstående indbydelse.

Der skal derudover henvises til HSK 14.2 "An International Handbook of Special-Language and Terminology Research", som udkommer i slutningen af 1998. En del af bidragene i denne håndbog må være yderst relevante for de læsere, som ønsker oplysninger om den allernyeste forskning. Det gælder især for bidragene i kap. XX–XXIV om fagsprog i encyklopædier og storordbøger, om fagleksikografiens almene teoretiske og metodiske aspekter, om leksika og ordbøger i industrialiseringens tidsalder, om terminografien i det 20. århundrede og terminologiarbejdet i videre forstand.

I sidste nummer havde der indsneget sig en mindre fejl i bidraget af Henrik Holmboe, vi henviser til side 287–89 hvor de korrekte illustrationer bliver gengivet.

Til denne udgave af *LexicoNordica* har vi ikke fået helt så mange ordbøger og bøger om leksikografi tilsendt til anmeldelse, som det har været tilfældet ved de foregående udgaver af tidsskriftet. Vi vil benytte lejligheden til at opfordre forlagene til uopfordret at sende anmeldelseeksemplarer til redaktionen eller en af redaktionsmedlemmerne.

En tak til medlemmerne af redaktionskomitéen for deres fortsatte medvirken. Denne tak gælder i udvidet grad til Nina Martola, som ligesom tidligere har oversat bidrag til svensk, men denne gang både fra tysk og fra finsk. En tak til Nordisk Språkråd, særligt til Birgitta Lindgren og Rikke Hauge for den praktiske og finansielle støtte, som har gjort det muligt at publicere dette nummer.

Vi vil afslutte med at henvise til næste nummers temadel: Indvandrerordbøger i Norden. Der vil i februar 1999 blive afholdt et særligt symposium for et mindre antal indbudte deltagere om temaet. Foredragene på dette symposium vil danne grundstammen i tema-bidragene. Også for de, der ikke deltager, vil der på sædvanlig vis kunne indsendes bidrag til dette tema eller til andre problemstillinger.